

Italijani pode bežeče Avstrijce.

Avstrijska ofenziva je vzela

žalosten konec.

Od Montella do Adrije se umikajo Avstrijci v neredu.

Rim, 24. jun. — Italijanska artilerija in avijatiki povzročajo velike izgube bežečim Avstrijeom, katerim so neprenehoma za petami in stalno napadajo njihove organizirane čete. Italijanska pohota je brez malega okupirala vse ob Marni leta 1914, dasiravno se niso znane vse podrobnosti o katastrofi avstro-ogrske armade. Mnenje zaveznških vojaških veščakov, da je to zadnja avstrijska ofenziva, ki morda še Nemčijo potegne v propast in vrže ob tla

Avstrijske divizije na tej strani Piave so prišle z umikanjem v soboto ponoči in večino svojih topov so pustile za seboj. Kakor so Italijani opazili, da se sovražnik umice, so pričeli protinapade na vsi fronti ob Piavi pod kritjem silovitega topniškega ognja.

Avstro-ogrska ofenziva, ki je živela osem dni, končala s velikim porazom za sovražnika valed mo- gočnih italijanskih in zavezniških protidrucev. Na vsi fronti od vi- šine Montelló do Jadranskega morja so bili Avstrijci premagani in zdaj se umicejo v neredu čez Plavo. Italijani so umili nadalj- nih deset avstrijskih eroplanov; vsaka skupina iz sedemdeset izobilj

vega skupaj je v raznih legatih od 15. junija '95 eroplanov in šest balonov.

40.000 moč avstrijske armade je prišlo v past v okolico Montella na mestu, kjer Piava dela oster ovinek. Kapitulacija ali pogin te armade se zdi nelzogiben.

Vest o zmaji je včeraj povzročila veliko veselje po vsej Italiji.

Velike množice ljudstva so kora-
kale po rimskih ulicah z grodbami
na čelu in vse glavno mesto je bilo
pokrito z zastavami.

Decimirane avstrijske divizije
so pustile za seboj na tisoče vjet-
nikov. Večerašnje poluradno poro-
čilo opisuje velike izgube avstrijs-
kih čet. Izgube so bile največje v
vzhodni Avstriji, kjer so bile po-
stojane avstrijske vojske. Na severu
na sovražnik okrog 180.000 mož
izgub. Danes je možno razložiti
kako so Avstrijci prišli do teh o-
gromnih izgub.

Devet divizij je bilo uničenih in
petnajst drugih razbitih na kose
pri napadih na gorske vrhove Ro-
so in Bella vzhodno od Aslaga.
Petnajst drugih divizij je koncent-
riralo svoje napade na postojane

Prvi dve dni denoreznic, ko je sovražnik obupno napadel italijanske postojanke, toda zavezniški topničarji so s koncentriranim ognjem strašno redčili vrste napadalec. Domneva se, da znaajo avstrijske izgube pred sobotnim porazom okrog 180.000 mož.

Poročilo tudi pravi, da avstrijska uradna vest o številu vjetih

Italijanov ni rešena; z Dunaja javljajo, da je bilo vjetih 40.000 mož, medtem ko je resnica, da toliko znakajo vse italijanske izgube v ubitih, ranjenih in vjetih.

Dunaj deloma priznava katastrofo
London, 24. jun. — Avstrijski vojni stan je včeraj poročal, da je tamkaj uspelo prve dni zasedi dve tretjini hribov z velikimi žrtvami, toda dalje niso mogli zaradi silovitih protinapadov italijanskih čet, 40.000 mož avstrijske armade je tamkaj zlezlo v past, iz katere se še danes niso izvlekli. Ob nižji Piavi so Avstrijci imeli toliko uspeha, da so prekorajili reko, ampak bili so vedno pod ognjem italijanskih vojakov.

„neprestano dozevje v zadnjem tednu pomnožilo težave čet in bojevanja. Piava s svojimi mnogimi pritoki je zelo narasla in nekaj časa je bila pretrgana zveza med obema bregoma, vsled česar je bilo nemogoče dovažati živež in strelivo četam na bojni črti“.

To je ves izgovor, ki ga ima avtor, da se ne odloči za pravi odgovor. Vendar je to resnica, da so italijanski topovi in pod večino pritiskom avijatikov, ki so neusmiljeno bombardirali mostove s transporti in četami na reki.

Vsi ti faktorji so pomogli k velikim izgubam in končnemu porazu sovražnika.

Ameriški avijatik vjet na Italijan.

strijako povečanju za poraz. Narasla Plava je res naredila težave sovražni armadi, ampak glavna sila, ki je zavdala smrtni udarec, je bila italijanska artilerija in pehota s svojimi neprestanimi napadi. Velik del zaslug gre tudi letalcem, ki so z bombami podrl vae mostove na Pavi kakor hitro so jih Avstriji popravili ali začasnó postavili.

vill, Sovražnik je bil že nekaj dni v pasti ob reki in koliko mostov mu je ostalo za-umikanje, se ne ve, toda dosti jih ni bilo kot je sedeli po velikem številu vjetnikov in vpljenjenih topov, katerih niso mogli Avstrijci vzeti s seboj. Ali mostovi, kar jih je še, ne morejo ve-

lisko služiti bežnemu sovražniku, kajti avijatiki skrbijo, da se preho-
di čez reko ne vrše v redu.

Italijanska zmagla ob Pavi se
lahko primerja s francosko zmaglo

(Dalje na 3. str., 1. kol.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.15 za tri mesece.

Naslov na vso, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2887 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2887 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4636.

Datum v oglasu n. pr. (Maja 30—18) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovito jo pravčasno, da se vam ne ustavi list.

BRZOJAVKE PO POLŽEVI POT.

Poštni oblasti so ravnokar odkrile novo zvičajno sleparijo. Znana Western Telegraph kompanija, ki je ošabno odklonila zaključek narodnega vojnega delavskega odbora, ki prizna brzojavnim uslužbencem pravico do organizacije, je pošiljala brzojavke s sli, ki so se vozili na vlakih. Taka pot za odpošiljanje brzojavk je polževa, kajti nihče ne odda brzojavke, da bi jo brzojavno družba pustila ležati ves dan v pisarni, zvečer bi pa poslala sla, da se pelje z njo v drugo mesto. Komur se ne mudi s poročilom, odda pismo, na kuverto pa pritisne znamko, na kateri je tiskano "Special Delivery", ker je taka pošiljatev očitno cenejša od brzojavne. Kdor brzojavi, želi in plača, da družba pošlje njegovo sporočilo brzojavnim potom. Če družba ne odda ali sporoči takega poročila s brzojavnim aparatom, ampak pošlje depešo v tri sto ali več milj oddaljeno mesto z vlakom in po slu, je očitno odškodnovala odpošiljatelja depeše. Prejela je denar, da poročilo sporoči brzojavno, a tega ni storila.

Navadni ljudje pravijo, če je kdo prejel denar, da nekaj izvrši, pa tega ni izvršil, da je izvršil sleparsko dejanje.

Pa tudi poštni zakoni prepovedujejo vsem privatnim osebam in družbam prevažati in dostavljati poštni reči po potih, ki služijo zvezni pošti.

Poštni uradniki so prijeli pet slov te brzojavne družbe, ko so imeli svoje torbe nabasane z depešami in se peljali v oddaljene mesta, da jih oddajo. Družba ne more torej izjaviti, da ni kršila poštinih postav in se poslužila polževe poti za dostavljanje brzojavk.

Družba se izgovarja, da je preobležena z delom in da ni zmogla vsega dela z brzojavnimi aparati, zato se je poslužila slov za prevažanje depeš. Dobro! Če je bila družba preobležena z delom, zakaj pa ni oddala nekaj tega dela drugim, ki bi ga lahko izvršili? Sploh je pa njena dolžnost, da razširi in uredi svoje brzojavne naprave tako, da lahko zmore vse delo. Če bi bile brzojavne naprave pod državno kontrolo ali celo njena lastnina, bi se kaj takega ne zgodilo.

Družba ni le kršila poštinih zakonov, ampak je kršila tudi kazenski zakonik. Prejemala je denar, da izvrši določeno delo, ki ga ni storila, kot ga je imela izvršiti. Z drugimi besedami bi pa rekli: Družba je prejemala od ljudstva denar pod napačnimi obljubami. Za taka dejanja je pa določena kazen v kazenskem zakoniku.

Po poročilu iz Washingtona so vladni organi zaplenili nad 1500 depeš, torej je tudi družba v enem samem dnevu tolikrat kršila kazenski zakon in poštne postavne.

In to je izvršila ravnolista družba, ki noče priznati odločbe narodnega vojnega delavskega odbora in se pri tem sklicuje, da tega ne stori iz antipatije do svojih uslužbencev, ampak da ne bo brzojavna služba trpela v interesu ameriškega ljudstva.

Hvala lepa za tako brzojavno službo privatne družbe, ki prevaža brzojavne depeše iz Washingtona v New York in narobe z vlakom. Tudi glede brzojavne službe se lahko reče, da pride še le takrat vanjo red in točnost, ko bo pod državnim nadzorstvom.

NEODVISNOST AVSTRIJSKIH SLOVANOV.

Revija "The New Republic" je v izdaji z dne 15. junija prinesla članek "Independence for the Austrian Slavs". Člankar v kratkih stavkih, v kolikor mu dopušča omejen prostor, opisuje boj Čehov, Slovakov in Jugoslovancev za neodvisnost in se dotika rešitve balkanskega vprašanja in pravi: "Če se Avstro-Ogrska razdeli po svojih elementih, ali se ponovi balkanska situacija v večji meri?" Na to vprašanje odgovarja člankar: "Tu leži nevarnost; to je bil strah, da se stvar tako konča, ki se je polastoval večine Američanov v prvih letih svetovne vojne, da pride do provizorične rešitve avstro-ogrškega problema potom federacije."

Člankar potem pravi, da je najvažnejše za zaveznike, da osvobodijo slovanske narode v centralni Evropi nemške kontrole in nemškega vpliva po vojni in da se zanje izvede mednarodna obramba. Po tem pravi: "To pomeni, da je prvi definitivni korak za razkosanje Avstro-Ogrske v ustanovitvi lige narodov."

In člankar povdarja, da ne smemo čakati, da pride mir, ker je tako čakanje nevarno za zaveznike. Tako ligo ali zvezo Čeho-Slovakov in Jugoslovancev, Rusov, Ukrajincev in Fincev, je treba izvršiti takoj, da se lahko otresejo nemškega vpliva.

Članek dokazuje, da se Američani resno zanimajo za osvoboditev Jugoslovancev in drugih Slovanov izpod habsburškega jarma in kajzerjevega vpliva, in da imajo Jugoslovani in drugi Slovani svoje najboljše zagovornike v Združenih državah.

DOPISI.

Camp Perry, O. — Z velikim veseljem smo tukajni slovanaki vojaki pozdravili oklice, ki ga je izdal naš poveljnik, da se lahko udeležimo v Clevelandu slavnostnega sprejema profesorja Tomaža Masaryka, zagovornika in boritelja svobode češko-slovaškega naroda, ki je čitateljem tega lista gotovo dobro znan.

Ker nam železniška družba ni mogla dati na razpolago posebnega vlaka, za katerega smo jo vprašali, je nekaj mož zapustilo taborišče že v soboto popoldne, ostali pa so odšli od 6. zvečer. Dosepevi v Clevelandu, je lahko vsakdo šel kamor je hotel; to priložnost so porabili vsi tisti, katerih dom je v Clevelandu, ali pa imajo tam svoje sorodnike in prijatelje. Za ostale je bilo pa tudi preskrbljeno prenočišče. Midva s tovarišmi sva se odločila za zadržanje, čeravno imava nekaj prijateljev v Clevelandu, ki jih pa vsled pozne ure in ker sva tuja v tem mestu, nava hotela iskati. Napotila sva se z ulično železnico na Broadway, kjer nas je pričakovala velika množica ljudstva, večinoma Čehov, ki so nas nad vse prijazno sprejeli. Ko sva s prijateljem odločila svoje godbene instrumente, sva se napotila z nekim Čehom, ki je naju vzel pod svojo gostoljubno streho. Da nama ni bilo dolg čas, ata skrbeli njegovi hčeri. Potrebno sva pa imela prav "grofovsko".

Po razgovoru z najinim gostiteljem sem izprevidel, da so Čehi vsi edini v tem, da naj bo neodvisna Češka republika. Nobena njihova stranka se ne ogreva za monarhijo ali kako dinastijo, kot se to dogaja pri gotovemu delu Jugoslovancev. Čehi vidijo popolno svobodo le v republiki, ne pa pod kakim vladarjem po božji milosti.

Drugi dan popoldne sva se bolj težko poslovila od prijazne družine in se napotila nazaj proti Broadwayu, ker nam je bilo naročeno, naj se zberemo ob 1. zopet skupaj, kajti od 2 se je imel pričeti pohod po mestu. Tu je bilo zbranih že precejšno število čeških in slovaških društev. Ob določeni uri se je pričel premikati sprevod po 57. cesti. Na čelu parade so korakali vojaki, med njimi veliko Slovencev in vojaška godba, ki je bila to pot sestavljena skoro iz samih Slovanov (v godbi nas je bilo tudi sedem Slovencev). Veličasten prizor je nudila parada tisočim gledalcem po Euclid Ave. Množice so nas burno pozdravljale. Lahko trdim, da je bil to eden največjih slovanskih dnevo v Ameriki, kar sem jih sploh doživel in ne bo šel nobenemu tako hitro iz spomina.

Čehi in drugi slovanski narodi so s to manifestacijo pokazali, da se žele enkrat za vselej otresti avstro-ogrške in nemške nadvlade in s tem so tudi dokazali svojo lojalnost napram svoji pokroviteljski republiki Združenih držav.

Po enournem korakanju smo dopeli v Wade park, kjer se je pričelo zborovanje na katerem je nastopilo več govornikov, ki jih pa radi svoje zaposlenosti nisem utegnil poslušati.

Omeniti moram, da je bilo Slovensko republikansko združenje jako dobro zastopano, kar je pokazala dolga vrsta mož in žensk, ki so korakali pod raznovrstnimi napisi. Naši rojaki so s tem manifestirali, da so bojovníci za svobodo, ne pa kaki monarhistični hišpet. Čast našim rojakom in jim kličem: Le tako naprej v boj za svobodo.

Se preden je bilo zborovanje

končano sem se podal z nekaterimi rojaki v njihova stanovanja, da sem si ohladil suho grlo, kajti bil je že skrajni čas, da si po dolgi hoji in trudu utecim jezo.

Skupno z mojim prijateljem sem jim za gostoljubnost najlepše zahvalim, posebno pa še rojaku Poljščaku in njegovi soprog, ki sta naju spremljala na kolodvor, nakar smo jo opolnoči odkurili nazaj v taborišče.

Louis Zgonik,
Provisional Bn. Band,
Camp Perry, O.

Ashland, Wis. — Dne 12. junija se je tu vršila veličastna parada v prid G. A. B. Rdečega križa. Matere, ki imajo sinove v armadi so korakale belo oblečene in nosile veliko zastavo, v katero so priložni metali darove za Rdeči križ. V paradi so bili tudi veteranci civilne vojne iz Milwaukee in vojaški narodne armade. Najlepši prizor so nudili Indijanci v svojih pisanih kostumih, ki so nosili zastavo Rdečega Križa. Nabralo se je okoli \$700 v prid Rdečemu križu. Prisotnih je bilo tisoče ljudi, parada pa je bila ena največjih, kar se je še vršilo v Ashlandu.

F. F., poročevalec.

Collinwood, O. — Slovenci imamo navado, da se med seboj delimo še v Kranjce, Stajerce, Korotce, Primorce, potem pa zopet na ožje krajevne skupine kot Gorince, Dolenjce itd. Tako je vam menda znano, da smo zastopani v Ameriki tudi Primorci, ki nas nekateri imenujejo "Kraševci" in drugimi krajevnimi imeni. Različne take skupine pripravljajo zabavne večere v korist namerozanega Sl. delavskega doma v Collinwoodu in dne 30. junija jo priredi tudi naši primorski Slovenci v Staklčevi dvorani. Gostom bodo na razpolago različna sredstva za tešenje prazničnih želodcev in tudi za zabavo mladini bo poskrbljeno. Tudi za smeh smo poskrbeli, kajti uprizorili bomo šaliv prizor "Sosedov Jurij z njegovo ljubečo". No sporedu bo tudi dvospev "Hitro mladost beži" in več drugih pesmi.

Kdor ljubi nekoliko uric vesele zabave, gotovo ne bo pozabil na to prireditev. Tudi pričakujemo od naših sosedov, da nam bodo naše posete vračali. — Začetek veselice ob 3. popoldne. Vstopnina prost. Čisti dobiček je namenjen v korist S. D. Doma.

K. S.

Muskegon Heights, Mich. —

Ker je mnogo moških dopisnikov prenehalo z dopisovanjem v naše liste, bodisi, da so odšli v armado, ali pa so z delom preveč zaposleni, bom jaz poročala nekoliko vrstic iz tega kraja, ker se noče nihče drugi oglašiti.

V tej okolici je bolj malo Slovencev, pa še ti so raztreseni po farmah, na katere so se naselili, da si pomagajo do svojih lastnih domov in se rešijo industrijske sužnosti v mestih in po rudniških okrožjih.

Tu imamo tudi društvo Michiganako Jezero, SNPJ. Ker se društvo želi razširiti, jo mižalo pristopnino za 3 mesece. Kdor hoče pristopiti v tej dobi, plača samo 50c v društveno blagajno in prispevke, ki jih mora društvo poslati gl. uradu. Rojaki, kateri se niste v društvu, poslušajte se te prilike, kajti, če ste član društva, bo to edino le vam v korist.

Dne 6. junija je umrl rojak Thomas Krantz. Bolehal je kakih devet mesecev. Tu si je postavil lep dom, v upanju, da bo preživel leta svojega življenja bolj v miru in brezskrbno, toda smrt mu je pre-

kržala računa. Pokojnik ni bil pri nobenemu slovanskemu društvu, pač pa je bil preje član neke angleške podporne organizacije, toda ko se ji je javil bolnim, so mu odklonili podporo, češ, da je že s to boleznijo pristopil v organizacijo. Rekli so mu, da lahko ostane član še naprej in plačuje svoje prispevke in kadar zbolí drugič, bo tudi deležen podpore. Ker pa je bil on mnenja, da mu bodo morda tudi ob drugi taki priliki odvzeli podporo s kako motivacijo, je društvo pustil, kot bi storil marsikdo v njegovem slučaju.

Pokojnik je bil zelo priljubljen in splošno spoštovan v tukajšnjem kraju. Pogreb se je vršil 8. junija brez vsakih cerkvenih ceremonij, kar je bila njegova izrecna želja pred smrtjo.

Podjetje, v kateremu je bil zaposlen, mu je položilo na krsto krasen venec, pogreba pa se je udeležil tudi superintendent in delovodja iz dotičnega podjetja.

Naj mu bo lahka naša gruda. Dela je tudi tu dovolj, kakor povsod v sedanjih časih. Plača je različna. Dnevna plača za navadne delavce je od 30 do 37c na uro. Najbolje se zasluzijo na akordnem delu. Plača se seveda tudi tu ravno po obrtnem znanju delavca.

Tukajšni kraj so nam poskušili, da pa ljudje ne bodo umirali od "jeze", so v nadomestilo prejšnjih pijač dobili takozvani "near beer". Sicer je pa ta kraj zelo težko posušiti, ker je obdan od Michiganakega jezera. Kadar bo vroče, bo mo lahko poskakali v jezero in se napili vode, pa bo dobro, suhači naj pa vriskajo, ako hočejo.

V "C. A." sem čitala, da se dekleta sedaj ne brigajo veliko za ženitev, ker same veliko zaslužijo za svoje življenske potrebe. V tovarnah lahko sedaj dobe dobre službe, pa so postale bolj neodvisne od možkih.

Kako, da se niste več oglašile? Zakaj ne poveste, da so vaši ljubljenci v armadi v boju proti kajzerju, vi ste pa zavzele njihova mesta, da pomagate njim, sebi in državi v tem boju za svobodo. Poveste bi takemu žurnalu, da bi ste delale in pomagale svojim možem kolikor bo mogoče, kadar se omožite, ne pa gledale na življenje s tiste strani, kot urednik "C. A." Neža Frakelj.

Waukegan, Ill. — Seja tukajšne lokalne organizacije SRZ. Se bo vršila 30. junija, to je peto nedeljo v mesecu. Ta dan je za udeležbo zelo prikladen, ker nima nobeno drugo društvo seje.

Seja se prične ob 8.30 popoldne v Math Slatatovi dvorani na 10. cesti. Vstop dovoljen vsakemu, ki se zanima za naše gibanje. Na dnevnem redu bo več važnih točk, tikajočih se SRZ. Zelo važna točka je vsakakor vpisovanje stalnih članov. Vedeti hočemo, kdo je za pravo svobodo našega naroda in kdo je pripravljen tudi delovati zanj. Vsakega Slovence, ki se bo držal izven organizacije SRZ, in ki lahko plača vsaj 5c mesečno, se bo smatralo nasprotnikom Slovenske republikanskega združenja. Mi stojimo na stališču, da kdor ni z nami, je proti nam.

Odbor.

V vojnovarčevalnih znamkah je denar najboljši naložen.

New Duluth, Minn. — Dne 24.

maja so člani Slovenskega republikanskega združenja priredili veselico v korist ameriškega Rdečemu križu. Čisti dobiček je znašal \$65.55, ki smo ga izročili duluthski postaji ameriškega Rdečega Križa, za kar so se naši pokrivatelnosti lepo zahvalili. Ta stvar je za novico sicer že zastarela, toda ker nisem opazil, da bi kdo o tem kaj poročal, sem jaz sedaj izvršil to nalogo, četudi že nekoliko pozno.

Pri tej stvari je še nekaj drugega, o čemur ne morem molčati, tega povedati javnosti, da imamo tudi tukaj demagoge, ki hočejo s krivimi izjavami ovirati našo delo.

Ko smo razprodali vstopnice za veselico, smo seveda delovali na to, da jih kar največ prodamo že v predprodaji. Ob neki priliki sem se sestel na cestni železnici s slovenskim duhovnikom katoliške vere, Rev. Pirnatom in ker je bila želja večih članov SRZ, da se tudi njemu ponudi nekaj vstopnic iz preje omenjenega vstopnice, sem izbral to priliko in ga na naše vstopnice in prireditve tud, opomnil. Vprašal me je, koliko vstopnic imam s seboj in me zagotovil, da nam bo šel pri tej prireditvi na roko, ker je namenjena za dobro stvar. Dal sem mu 25 vstopnic za prodajo, katere je tudi vzel, ali že čez dva dni sem jih dobil nazaj po pošti, z opombo, da on "kot zvest ameriški državljan" nemore prodajati tih vstopnic, ker ga je par Američanov opozorilo, da vstopnice niso prave, ker je bilo na njih tiskano samo "Rer Cross Benefit Dance", mesto "American Red Cross".

Iz tega torej sledi, da je plemeniti rev. dujmi v naše poslanstvo namene, ali pa je dobil to le za pretežno in nam odrekal tisto malo pomoč. Pozval sem ga telefonično in ga obvestil, da sem vrnjene vstopnice prejel in se mu zahvalili za njegovo "poštenovalnost". Odgovoril mi je, da je tudi čul, da smo napravili veselico zato, da bomo plačali stroške Frank Keržetu iz Chicago, ki je obdržal tu govor na shodu SRZ. 18. aprila t. l. G. F. Krže se je nahajal to pot na govrniški turli po železnem okrožju Minnesote, pa smo ga ob tej priliki povabili še v New Duluth. Toliko v pojasnilo. Jaz sem vprašal rev. Pirnata, kdo je to govoril, pa mi ni hotel dati zadovoljivega odgovora, ravno tako ne bratu Ivanu, katerega je gospod iz New Dulutha parkrat napadel, češ, da je slišal, da bo ta veselica v našo lastno korist, da z dobičkom plačamo stroške g. F. Keržetu.

Kaj pa je to: "Sem slišal.", cenjeni reverend? Ali je stek kaj povedanega ali dokazanega? Ako pes začuje šum, zalaja, pa tudi, če ga je provzročila kakalčna sapica, kajti pasji razum se ni tako razvit da bi šel in se prepiral, kaj je povzročilo šum. Ako nam ne poveste osebe, ki je trosila to nesramno laž čez pošte ne ameriške državljanke, bom jaz in drugi člani SRZ, mislili, da ste vi sam tisti eden, ki ste si zmislili to sumničenje z namenom, da nam škodujete. Nikakor ne morete zatajiti fakta, da smo mi zvesti državljanji ameriške republike in da podpiramo z vsemi močmi, ki so nam na razpolago, Ameriko v boju proti avtokraciji "to win the war." Ravno zato, ker smo prepričani, da mora biti premagana nemška in avstrijska avtokracija, če hočemo doseči mir, ki bo do demokracije vse pogoje za demokratični proces razvijanja človeške družbe, smo za boj do konca, da se ta cilj doseže.

Ako čitate liste, ste v njih gotovo opazili poročila iz domovine, da so se združile v domovini vse politične struje v boju za neodvisnost. Te struje so seveda ne bore za kako novo suženstvo ali odvisnost od kake druge tuje države ali dinastije, nego za neodvisnost v demokratičnem smislu besede. Tu pa se meče poštem ljudem kamenje pod noge, ki imajo najboljše namene pomagati državi, v kateri žive, in narodu iz katerega, izhajajo do svobode. Ako nečete, da vas bodo tukajšnji rojaki smatrali, da ste sumničeli prireditelje nepoštenih namenov s to veselico, potem po vajte osebo, ki vam je natvezila to laž, pa bo o. k.

Neka oseba je počepetala mojemu prijatelju, da sem postal "ves farški". Da ne bi kdo mislil, da sem res postal kak predstavitelj moške Martijne družbe, moram izjaviti, da sem zrel sposobno misliti in me ne boste našli v taboru, kjer se kujejo intrige proti delovanju vsega, kar stremiti po napredku in po emancipaciji delavskega razreda.

Dne 4. julija, na praznik Proglajenja ameriške neodvisnosti priredi društvo Leo Tolstaj, t. 205, SNJP, veselico v korist društveni blagajni. Veselica se bo vršila v dvorani Cowalla's, 1312 Commonwealth Ave. (v Garyju). Pričetek ob 7. zvečer. Igrala bo izvrstna godba in tudi "bingo" se bo dobilo. Ker bomo preselili za izvrstno zabavo in dobro postrežbo, vabimo vse tukajšnje občinstvo na to veselico. — Če nogoče, naj priprajda s svojo srčno no barko tudi Gajzla, kajti tu bo zopet lahko čul mile glasove zabrega zbora, ker so "oblasti" preganile njegove tam neke v cierski luži. Ako je v tisti luži še kaj vode, ali vsaj mlske, se bo lahko tu preskrbel z žabami obojega spola, pa si bo lahko naredil nov zbor ubranih glasov minnesotskih žab.

John Kotli.

LUTERANCI.

Historičen roman. Spisal Anton Koder.

(Dolge)

Poslednje opazi Goriček in tudi razume; zaradi tega skuša nekaj svoje poprejšnje nagajivosti popraviti, rekoč:

"Kdo pravi, da jaz ljudi obiram, kakor škof race in piščeta ob petkih in svetkih. Če pa kakemu lenemu in pozabljivemu piščancu eno ali dve persi izpulim in vam z njimi tukaj pišem in rišem, kako naš voz raz klance v prepad drči, s tem le Lutra Martina hvalim in našo sveto stvar spravljam na boljše tir."

Tako je modroval Goriček in ni hotel razumeti, zakaj ga njegov tovariš, na desni s čevljem pod nizo v koleno drege in v stegno ščiplje.

"Leskovic," pravi nato, ko ga vjezi to skrivno nadlegovanje, "veš, kje je Dobrover, te vprašam jaz!"

"Tam gori, razumeš me, sem bil jaz nočoj. In ko sem v resju za sumrekovim gozdom na trebuhu ležal, stisnilo se me mi nehoti oči in zaspanec me je premagal. In ko sem zadremal, pritekel je bel planinski zajec k meni in mi zakrepetal na uho: "Varuj se Goriček! Nočoj, ko boš pri cerkljanskem župniku večerjal in pil iz vrča vino, izdajal bo nekdo tebe in tvoje učence. In ko vas bo prodal vse skupaj za slab kup mladoletne zaljubljenice, pridrži se vam bode in bode pil z vami iz enega vrča in jedel iz ene skledice. Ti ga bodeš spoznal edini, Goriček. Podaj mu, da ga vidiš val, požirek vina in reci mu: Prijatelj, tvoja ura še ni prišla!"

Spogledali so se tovariši, ko je razkladal Goriček šalec se svoje sanje in smejali so se mu, akoravno je bil nekako posiljen smeh. Katarina Stobe, ki je do sedaj ves čas molče sedela v kotu in opazovala poteze na svojih dlaneh, kakor bi hotela prerokovati iz njih, je resno dejala: "Goriček, ti si nočoj vzeti nas vseh dobrovoljo v našem; a dokazal še nisi, da si zanesljiv poročevalec. Omenjena ura je prišla, a tvoje obljube se niso izpolnile."

"Copernice naj me odnesejo v oblake in krogarji naj me oključajo, če sem se toliko zlagal, kolikor imam za nohtom črnega, mati Stobe. Če pa tisti ne govorijo resnice, ki o nji pridigujejo, in se majoje kakor klepetec ob vetru na fablani, zakaj mečete name goreče ogelje? Ko bi znal jaz sukati gosje pero, napisal bi pismo doli v Ljubljano deželni stanovom, saj nam novih pomočnikov preskrbijo, ker so se stari v Ljubezni, a ne do Lutra, temveč do zapeljivosti ženstva, jeli topiti kakor led, ko potegne jug."

S strupenim pogledom kaznovala je Katarina Stobe te besede in tudi Kristof Švab se je nekoliko bližje primaknil k svoji sosedki, kakor bi hotel pokazati, da ni sicer prijatelj celibata, pa da mu zaradi tega vendar nihče ne more oporekati bojazni in lenobe v verskih stvareh. Medtem pa, ko si je Goriček nabiral novih važnih argumentov za svoj zagovor, odpro se nenadoma duri in Jarnej Knafelj vstopi v sobo. Čeravno so zbrani tovariši prej obirali svojega voditelja in mojstra, pretresel je vendar vse zaporod njegov prihod tako močno, da so vstali kakor na povelje in ga pozdravili z globokimi pokloni.

Lep je bil Knafelj, ko je vstopil ponosno kakor plemenitaš med svoje tovariše. Resen, zamišljen, a miren kot vojakovodja in kakor da bi se ne bilo ničesar zgodilo od zadnjega zbora v Kranju, razjasnjeval je Knafelj verske zadeve in govoril o hudih danih, kateri prete njem vsem po cerkveni in svetni gosposki. Opominjal je potem k vstrajnosti in neomahljivosti, ki vodi h gotovi zmagi.

Molčali so vsi in strmeli, tako moč je imel Knafelj od svojih tovarišev. Nihče si ni upal vprašati svojega mojstra: Kje si bil, kje si hodil toliko časa, in mu reči: Opraviči se, zagovarjaj svojo lastno mlačnost! Celo Goriček, ki je prej vedno bručil jezik in zbadal na desno in levo ter se širokoustil, otrpnil je zdaj kakor božji volek, če ga na dlan položijo, in najraje bi jo bil popihal skozi zaprte duri v črno noč. Pekla in skelela je ga namreč vest, da ni bil moč-beseda. Prelomil je Knaflju dano obljubo zaradi tiste plavolaski, in Knafelj ga je celo lahko čul, kako ga je on obiral in smešil v družbi in izlival svoj grenki žolč na njegovo ime.

Pozno je že bilo, ko je hotel Knafelj zapustiti zbor mence, da mora še pred dnevom biti v gradu, a nenadoma vstane do sedaj molčeca Stobe ter mu zakliče: "Stoji!" S krepkim glasom pripoveduje potem zgodovino luteranske podružnice v Podgorju in omenja, kako je zapuščena in brez voditelja, in da mora ona, slaba ženska, opravljati službo in skrbeti za vse. A prosila je že tolikokrat nekoga, ki je bil ponosen nekaj svoje pomočnice in prijateljice, naj pride vsaj otroke krstiti v Podgorje in poročati ženske in neveste, ali zaman. "On, ki naj bi bil zvezda, v katero bi se ozirali mi njegovi prijatelji, postal je malik svojega lastnega srca, ki pelje nas vse v pogubo."

Strmeli in spogledovali so se zbrani tovariši pri teh besedah pogumne ženske. Dobro so vedeli, kam letijo te strupene pušice. Knafelj pa je zbledel, a rekel čez nekoliko časa popolnoma mirno:

"Jaz umem, zakaj ste me vabili semkaj nočoj in da pričakujete opravčevanja od mene, ker sem molčal nekaj tednov. Jezili se boste in me preklinjali, če vam rečem, da ste se motili in goljufali v svojih nazorih. Čemu z glavo skozi zid prodirati in v zanjke mušice loviti? Mirujmo, dokler se zbira ogenj vse dežele proti nam, in zbirajmo na tihem svoje moči, da udarimo, ko se razpode sedanjega megle, s toliko večjo odločnostjo zopet na dan. Sporočil sem ta svoj sklep vrhovnemu mojstru v prognanstvo in ga prosil posebno, naj zapove, da se ne umeskujejo javno v naš posel ljudje, ki niso poklicani zanj in ki le škodijo naši stvari s svojo nepremišljenostjo. "Mulier taceat in ecclesia", pravi še sveti Pavel, to naj velja tudi pri nas.

Zaradi tega izjavljam tu javno, da sklene nočojnji zbor, da smejo le pravi duhovniki opravljati javno službo božjo. A kar se tiče moje lastne osebe, odločno protestiram, da se postavlja ona pod kontrolo neomikanega postopača."

Tiho je bilo nekaj trenutkov po teh a posebnim povdankov govorjenih besedah, da bi se bila čula miš, ko bi si upala iz svojega skrivališča v luteransko sobo. Le Katarina Stobe je trepetala na vsem životu, in njena roka je segla skrivaje na mizo, kjer je ležal oster, dolg nož. Polagoma ga je spravila pod svojo obleko, in ko je stresla še nekolikokrat svoje črne lase in zadrževala sapo, ki je slišala kakor zapira reka na dan, planila je nenadoma izza omizja a povzdignjenim nožem — na Knaflija, in vnel se je strašen boj. Ko je pa zapazil Goriček, kako mačkaje njegova pogumna prijateljica svoje razžaljene, ohrabri se tudi on, priskoči na pomoč in kriči:

"Čakaj ti pasjedlakec, jaz ti bom dal vetra, da ti bo po črevih piskalo, in zaznamoval ti bom na čelo neomikanega postopača, ti griva zaljubljenca." In v tem trenutku sta imela Goriček in Stobe Knaflija na tleh in ga obdelovala z vso silo ne glede, ali pada po nosu ali po boku. V svoji nepopisljivi jezi bi ga bila ubila, ko bi ne bil priskočil orjaški Gogala in zgrabil suhega Gorička za hlačni rob in ga dvignil od tal kakor mlado mačko, da je molil vse štiri od sebe in brel in suval na vse svetovne strani. Težje pa je ukrotil razžarjeno žensko. Zapletle so se namreč njene roke v dolge, črne Knafljeve kodre in jih niso hotele izpustiti brez celih šopov med prsti za plačilo in maščevanje. Stopraj po dolgem trudu opostil je Gogala svojega prijatelja iz rok razžaljenih tovarišev ter mu pomagal na prosto.

Tako se je spremenil luteranski zbor v Cerkljah nenadno v žalosten boj in prepil ter je imel važne posledice za razkirjevanje krivoverskih idej na Gorenjskem. Javno je bilo torej iz Knafljevega govora vsem, da se je on čudno izpremenil, in akoravno mu do sedaj ne morejo oponašati renegatstva, izgubil je vendar mnogo zaupljivosti. Sklenilo se je torej natančno opazovati vse njegovo delovanje, in zato so izvolili njegovega prijatelja Rokavea. Nekateri so celo trdili, da bi bilo najboljši ako bi se popohlo Knaflija iznebili, drugi so zopet obljubovali, da hočejo skrbeti, da se zgodi to skrivaje in brez vsake hrupa.

DEVETO POGlavJE.

Bilo je nekaj dni po tej dogodbi. Sodnik kamniškega mesta, Gregor Kramar, je bil neko jutro jezovit in slabe volje, da še nikdar ne tako. Vso noč je namreč vodil osebno cesarsko patrolo po Pogorju, in notri tam v Tunjicah je bil in zalezoval pridigarico Stobejko ter jo skušal dobiti v pest; a hodil in potil se je zastoj.

Ravno danes je hotel pisati ljubljanskemu škofu Urbanu veselo novico, da je njegova pridiga v Kranju in pa ostro postopnih oblasti popolnoma iztrebila luterance in prepodila jih na Nemško, ko mu prileti navsezgodaj neki kmetič oznanjati o velikem krivoverskem zboru v Cerkljah, pri katerem so bili tudi Knafelj in Stobe in Rokavea in kdo ve, koliko še drugih malharjev. Tej novici je še poročevalec skrivaje pristavil, da je tuje tudi cerkljanski župnik Kristof Švab ves luter, ker so baš pri njem zborovali luteranci in če tisto zankrno Stobejko so povabili tja.

Poslednje poročilo je popolnoma poparilo vestnega katoličana in najhujšega birokrata Kramarja, saj je gospod Švab njegov osebni prijatelj. Kaj hoče torej poročati v Ljubljano? Kakor čez noč presekane in uničene je njegov lepi naklep in pohvala, katero je pričakoval od višjega škofa. Kramar se je torej opravičeno jezil, ter divjal po sobi, preklinjajoč vse krivoverce, in z obrito glavo je majal, da semu je tresla siva lasulja na nji, kakor da bi veter pihal po prosu. Naposled pokliče iz sosedne sobe svojega pisarja in ga vpraša:

"Koliko ukazov sem naročil za lov na luterance?"

"Deset, milostljivi gospod sodnik," odgovori boječe in ponižno pisar.

"Koliko sem dal razpisati cesarskih daril na Knaflijevo glavo in koliko za njegove tovariše?"

"Za Knaflija štiri sto srebrnikov, za Rokavea in Avniča tri sto in petdeset, za Stobejko tudi toliko, za ostale po tri sto brez izjeme."

"Vzeml perno in napiši dvajset ukazov in razpošlji jih v vse fare in vasi ter pristavi, da plačam jaz iz svojega žepa povrh še sto srebrnikov za živega ali mrtvega Knaflija, in ravno toliko za tisto copernice Stobejko."

Zgodilo se je tako, kakor je velel mestni sodnik. Še tisto popoldne so hiteli biriči z novimi ukazi na vse kraje, in kmalu se je govorilo po vsem Kamniku in v okolici o teh lepih nagradah za krivoverske glave.

Drugi dan nato se je vračal Goriček po stranskih potih čez Sentjursko goro in Stranje iz Cerklj v Kamnik. Čul je že med potom, da je zvedela gosposka o cerkljanskem zboru in da nastavlja mreže njegovim obiskovalcem. Priklatil se je torej skrivaje proti noči v Stranje, in ker je skušal izvedeti, koliko je resnice o tej novici, pomaknil je svoje širokokrajno pokrivalo globoko na oči in je stopil v Goltesovo gostilno, da pije kupico žganja.

K sreči je bila kréma prazna. Samo v zgornjem koncu sobe je imel na klopi razstavljen devljarski orodje majhen, suh črevljar, ki je staremu vozniku Goltesu krpal kvedraste črevlje. Prestrašil se je nekoliko Goriček tega moža, kajti spoznal ga je. Bil je Jurij Kriskar iz Grabna, hudoben in jezikav mož, ki po hlačah nove črevlje dela in stare popravlja, a pri tem obira ljudi, luterance in katoličane vse povprek, kakor družba nanese, tako da nihče pravzaprav ne ve, katero vero ima on sam, ali vraško ali nobeno. Povrh se je še spomnil Goriček, da je Kriskarju celo nekaj grošev na dolgu, ker mu je že pred enim letom črevlje popravil in ga več potov terjal, a on je le odlagal in obljuboval.

(Dalje sledi).

Milko Vogrin.

Novela. — Spisal dr. Stojan.

(Nadaljevanje.)

Tako častnemu povabilu se naš dvorljivi Vogrin ni mogel, pa tudi ni smel vstavljati; zato je dostavi v svoji skromnosti: "Jaz prav rad ostanem, a bojim se, da bi bil milostivej gospe grofinji dolgočasen družnik."

"Te slabe lastnosti Vam ne sme nikdo pripisovati," odvrne s polvalnimi besedami grofinja, "a pripomniti moram vendar, da če opazujem več dni neko ožnost na Vašem obličju. Že večkrat sem hotela pri obedu vprašati, ali ste bolni ali kali, a nisem Vas nikjer druge kakor pri obedu videla, vendar tu nisem takega vprašanja dostojnim smatrala. Zatorej mi danes odkrito brez ovinkov povejte, kaj Vas tako teži?"

Nenadejano je prišlo Vogrinu to vprašanje, in rudečica ga oblije. Grofinja pa je spoznala, da je zadela pravo struno in da se ni varala v svojem opazovanju. Zaraditega se enkrat smeje se ponarja: "Danes mi ne uide. Vase srce nekaj teži, in to mi morate razodeti!"

Tako odločnih besed ni Vogrin pričakoval. Zboji se na tihem, da bi bila grofinja njegovo srčno udanost od Olge že opazila. Zatorej se s prva izgovarja, da njegovo srce nobene težnje ne občuti, ali ko mu grofinja na ravnost pove, da opazuje na njem že od onega dne, ko je bil pri Škornovskih na plesni zabavi, neko notranjo ožnost, ni mu moči dalje tajiti. Ali Milko si zdaj prav premišljeno iz neliube mu zadrege pomaga.

"Ondujem, milostljiva grofinja, kako dobro vse opazujete," odgovori nato laskavo Vogrin. "Prav imate, od onega dne se res nekako oženo, in k temu imam tudi mnogo razlogov. Kakor vidite, treba mi bode za drugo, in to stalno službo skrbeti. Mladi grof Hugon gre od doma proč v vojaško akademijo, in jaz sem potem tu pri Vas, milostljiva grofinja nepotreben. Prosil sem torej pred nekimi dnevi, naj mi visoko ministristvo izmed več razpisanih služb eno podeli. Bil sem zaradi tega tudi pri gospodu referentu, ali kar sem od njega slišal, ne dela mi nobenega veselja, temveč navdaja mi dušo in srce z veliko bridkostjo."

"Kako pa to," začudi se grofinja: saj ste dober učitelj, kar vidim pri svojem sinu, in Vaša spravevala so tudi izvrstna, povrh ste doktor filozofije in še rezervni častnik, kar tudi človeku pri šolski disciplini gotovo več koristi, nego škoduje."

"To se meni samemu malo čudno zdi, da dobivajo mlajše in v marsičem slabše moči kakor jaz pred menoj stalne službe, a bolj se pa še zavzemam nad tem, da mi je gospod referent odkritorsko rekel, da bi bil jaz že lani službo dobil, ko bi se ne bilo o meni nekaj poročalo, kar me dela vladi — "nezanesljivega". Dalje mi gospod referent ni hotel tajnosti razkrivati ter me odslovil, obljubivši mi svojo pomoč. Šel bi bil tudi k Nj. ekselenciji, gospodu ministru za uk in bogoeštje, ali ta odgovor mi je bil dovolj in tudi razumljiv. In to, milostljiva grofinja, me dela ožnega."

"Rada Vam verjamem, gospod doktor, da polni taka izjava človeku srce z ožnostjo. A to tudi ni kaj malega, saj vemo, da ne more človek brez samostalnosti nič kaj vrednega početi. Kakor se zbije ladja na valovitem morju sem in tja ter se mora valovom izogibati, da je ne preplavi, jo, tako je tudi s človekom, ki ne jadra v samostalnem čolnu preko burnih valov sedanjega življenja. Vse želje in upi mu ostanjejo neizpolnjeni, in tudi srce ne najde zaželenega mira."

"To občutim zdaj najbolj jaz, milostljiva grofinja," nadaljuje Vogrin. "Jaz gledam svoj čoln sredi valovitega morja, a ni mi pomoči od nobene strani. Jaz bi klical kakor mornar, ki vidi ladjo potapljati se, in prosil pomoči, a ne vidim rešilnega obrežja, kamor bi se naj razlegal moj glas. Zaupal sem preveč v vesla in vrvi svoje ladje, ali kaj pomaga, če pride vihar? On mi odnese vesla in vrvi z ladjo vred, in mornar je brez pomoči!"

"Nerazumljiva se mi dozdeva

Vaša prilika," odgovori mu na zadnje besede grofinja. "Vesla in vrvi so Vaša spravevala, mornar ste Vi, kdo in kaj pa je vihar?"

"Kaj je vihar, grofinja? Viharju in morju enaka se mi zdi politična burja, ki neusmiljeno žene državni čoln — z nami, slabimi mornarji."

"Zdaj Vas razumem, kam merite s svojo priliko, in mrena mi pada z oči. Poslušajte!"

III.

Nasledek Olginega razgovora z materjo je bil ta, da je hči odšla molčala ter kolikor mogoče zatajevala svoje notranje boje. Kedar je le količkaj mogla, pobegnila je skrivši iz materine bližine na vrt v svojo utočo, ali si pa počkala v zelenem gozdičku srti prostorček. Tu se je potem razjokala, kakor malo dete, če vidi, da mu hoče kdo odpeljati predragro mater. Večkrat jo je našla mati na skrivnem jokajočo, in solze v hčerinih očeh so ji segale globoko v srce. Bilo ji je nekončno težko videti, kako žaluje in trpi njen otrok. Nehotoma je tedaj popraševala Olgo večkrat po vzroku njene žalosti, ali deklica se je vrgla, ne da bi besedice izpregovorila, materi v naročje in se v njenih objemih izjokala.

To dušno stanje ni dolgo prenehalo. Sicer je istina, da čas vse ozdravi, ali ta izrek je presplošen. Mati se je varala, ko se je s prva tolažila s tem, da bode po nekih dneh Olga na vse pozabila in pridobila zopet poprejšnjo veselost. A tu je bilo nasprotno. Olgin obličje bledele je vedno bolj od dne do dne, njeni živci so postajali vsak dan bolj občutljivi, in uboga deklica se je včasih tresla kakor šiba na vodi. Tudi po noči ni bilo miru. Zdaj je celo noč prejovala, zdaj v sanjah govorila, zdaj blodila, da je mater, ki je počivala z njo v isti sobi, kar strah in groza obhajala. ... Kaj je bilo materi storiti? Ali bi naj pisala o četu in ga prosila, naj pride v Poreč? Ali bi mu naj razkrila tajno Olginu ljubezen in povedala, kakšne posledice je imel njen pogovor s hčerjo?

Taka vprašanja so mučila mater, ko je čuvala v nočeh svojo hčer in ji devala na vročo gorečo glavo mraz obveze. Slednjič je pa sklenila sama pri sebi, da hoče slušati hčerino nedolžno srce in stati mu sočutno na strani. Občutljiva materina nprav ni mogla več kazati iste osornosti proti svojinu dragemu otroku, kakor smo jo oni večer pri nji opazovali. Mati je zdaj pozabila, kar je zadnjič proti hčeri govorila, ter je začela Olgo pomilovalno tolažiti. Nje tolažba pa je bil lek deklinemu sreč!

Ko je Olga že četrto noč, bilo je v soboto, vsa obupana v svoji postelji na skrivnem solze točila in kakor brezutna zrla nemo pred se, ušalilo se je materi srce, da se ni mogla več premagovati, in to noč je razkrila hčeri svoje sočutje. Objubilja ji je, da je ne da od doma, in da se ne bode zveza z Robertom tako hitro vršila, kakor se je bilo določilo.

"Nič se ni izgubljene," tolaži jo zdaj mati. "Ako tvoja ljubezen do Vogrina ostane enaka in želiš le z njim srečna biti, tudi to se lahko božja previdnost tako obrne, da vse po tvoji želji in volji izteče. Nikar še ne obupaj, saj poznaš resnico starega pregovora: Človek obrača, Bog pa obrne. Če dobi dr. Vogrin stalno, dobro službo, potem tudi jaz sama ti zvezi ne nasprotujem, ali zdaj te naj le tolaži prepričanje, da storim vse zate, kar je mogoče in kar tvoje srce poželi."

Po teh besedah se je Olgi srce utolažilo. Začela je govoriti o Vogrinu, o njegovem lepem značaju, plemenitemu srcu, in mlati jo je molče poslušala. Videla je, da si Olga, kakor vsaka človek, z govorjenjem le notranjo svojo žalost olajšuje. Med tem pa je pokladala vedno mraz obveze hčeri na čelo, in hvala Bogu, vse skupaj je tako dobro uplivalo na razdraženo živce, da je hči to noč prvič zopet trdno spala.

Visoko je stalo v nedeljo jutro solnce na nebu, ko se je Olga vzbudila. Mati je že bila na vrtu sama počila zajutrek, ker ni hotela iz sladkega spanja buditi svoje uboge hčere. Ravno je vabilo v bližnji cerkvi "Marija na Otoce" k deseti maši, ko je prišla Olga k materi na vrt.

"Dobro jutro, moja ljuba mati," pozdravlja mater hči ter jo iskreno poljubi. "Danes si pač dolgo name čakala! Zakaj ne naj

bila vzbudila?"

"Vidim sem te mirno spečo," odvrne mati, "kakor da bi čuval angelji nad teboj, in zleto se mi je, da se čutiš v svojim blaženih sanjah. Nisem te torej hotela buditi, ker vem, da je človek srečen, kedar spi. Njegov duh se tedaj ziblje po visokih izornih višavah, in on kroži breztesen v blaženih rajskih krogih, a ko se truplo zbudi, vrne se zopet v dejansko, ležko življenje."

"Glej mama, danes se čutim bolj krepko," odgovori Olga po gumnega glasu. "Spala sem, kakor še nikdar v svojem življenju, trdno in mirno. Dobirodejni vplivi nočojnje noči razliva se po mojem telesu."

In deklica je govorila resno. Na njenem bledem, upadlem licu začela se je zopet prikazovati Prosveta — Gal. 2 — Mrs. Kosha dečica, in na njeno obličje se je vračala prejšnja vabilna lepota. Srečni nemir je jel zapuščati njeno srce, in pričakovati je bilo, da ji v kratkem povrne prejšnje veselje dušnega stanja. Ali one življene veselosti in dušnega miru, ki smo ga pred nekimi dnevi še na nji občudovali, ni bilo videti zdaj na Olgi. Huda izkušnja, da ne more človek na tem svetu vsega doseči, po čemer hrepeni, prepričanje, da se mora boriti za najbolsje, če čute svojega lastnega srca: vse to je neizkušeni deklici srce hudo potrla in ji vzelo prejšnji dušni mir.

"Kaj bodeva danes, ko je nedelja ves dan delati," vpraša po kratkem premolu mati. "Danes jutri sva še sami ali v torek zdaj pridejo gostje k nam."

Mati je navlašč zamolčala imena barona Roberta Bende, ki je imel že v dveh dneh priti v Poreč. Bala se je, da bi z imenom, ki je bilo deklici tako zoperno, ne zalila mladega srca.

"Veš kaj mama," odgovori nagloma hči: "pojdive tja na Otoce v cerkev! Imava še dovolj časa peljati se tja!"

Materi je bil ta predlog povsem ču, in četrto ure pozneje vozila je že krepka, možka roka hčer in mater po bliščici gladini Vroškega jezera. Od vseh strani so prihajali v čolnih tja na Otoke okoličnjaki k deseti maši, in med njimi stali bili tudi naši znanci. Prijetno in harmonično pa se je razlegal glas zvonov, ki so vabili pobožne farane k službi božji.

Kakor pa človeško srce spleh v molitvi tolažbe in olajšanja čisto ter v največji sili k Bogu pošilja najšrečnejše prošnje in želje, tako je tudi Olgin srce vpletalo danes v cerkvi novo prošnjo v svojo molitev. Bila je prošnja, naj Bog usliši njene srčne želje in ji podeli srečno prihodnost. Kakor pomladanska roža po pohlevnem dežju zopet krepko na kvišku svojo glavico vzdiguje, tako je zdaj deklica pomladjena stopala srečno iz cerkve; povzdigoval jo je tolažilni čut, da je uslišana njena molitev.

Vso nedeljo je prebila Olga v družbi svoje ljube matere.

Različen je bil njun pogovor, a vsaka beseda iz deklinih ust kazala je, kako srčno je udana hči svoji materi, in kako so jo bile olgno potolažile njene besede. Ognji otročje ljubezen pa je tudi mati dobro vračala. Ko sta govorili o prihodni barona Roberta, mislila si je Olga, kako bi se mogla njega izogibati. S prva je dejala, da hoče odleteti tu ljudi in o kolici spoznavati ter obiskavati v bližnjih kopelih, kakor v Vrbi, v Beljaku, znanee in prijatelje. Teh potov in pohodov se pa seveda ne sme baron Robert udeležiti, temveč ona gre s služkinjo sama ali pa z materjo.

Mati ji sicer to misel odobrovala, vendar pristavlja, da se ne spodobi brez moškega spremstva hoditi kam dalje in obiskavati bližnje kopeli. Zatorej ne bode drugega kazalo, kakor prijazno se vesti proti Robertu in z njim gostoljubno ravnati. "Midve sva v tem oziru od njega odvisni," končuje nato posledel mati, "dokler ne prideta oče in Rihard k nama."

"Ako pa moram tukaj vedno le z Robertom občevati," odgovori Olga na te besede, "potem pa boljše, da bi ne bila prišla nikdar sem v to kopel. Kaj hočem z njim početi? Saj veš, da mi je že njegova sosedčina zaperni, in strahno tesno mi je pri sri, kadarkoli sem sama z njim."

(Dalje.)

V vojnovarčevalnih znakih je denar najboljše nalozeno.